İngilizcenin sömürge mirası

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Sömürge devletinin dili

Stamford Raffles 1819'da İngiliz yerleşimini kurduğunda İngilizce, bir avuç memurun ve tüccarın diliydi. Sakinlerin büyük çoğunluğu takımadaların ticaret dili olan Malaycayı ya da göçmenlerin beraberlerinde getirdiği güney Çin dillerinden veya Hint dillerinden birini konuşuyordu. Çarşının ve limanın ortak dili Malaycaydı. İngilizce ise iktidarın diliydi: Britanya Doğu Hindistan Şirketi'nin yazışmalarının, hükümetin düzenlemelerinin ve 1826'dan itibaren mahkemenin dili.

27 Kasım 1826 tarihli İkinci Adalet Fermanı (Second Charter of Justice), Boğaz Yerleşimleri (Straits Settlements) mahkemesine yargı yetkisi verdi. Fermanın sonradan yapılan yorumuna göre İngiliz hukuku, o tarihteki hâliyle koloniye bu yolla girmiş oldu.[1] İngiliz hukukunun bu şekilde alınmasını (resepsiyon) A.III. ve B.I. Bölüm ayrıntılı olarak anlatır. Bunun dil açısından sonucu kolayca gözden kaçar. Common law, İngilizce savunuldu, İngilizce kayda geçirildi ve İngilizce yayımlandı. Bu yüzden mahkeme önüne çıkan her davacı tercümanlar aracılığıyla çalışmak zorundaydı. Orada avukatlık yapmak isteyen her hukukçunun İngilizceye hâkim olması gerekiyordu. Sonraki yüzyıl boyunca mahkemenin dili, ticaret için önem taşıyan her hukuki ilişkinin dili hâline geldi: sözleşmelerin, ipoteklerin, ortaklıkların, şirketlerin ve vasiyetnamelerin.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Aynı durum idare için de geçerliydi. Boğaz Yerleşimleri'nin 1867'de Sömürgeler Bakanlığı'na devredilmesinden sonra kurulan Yasama Konseyi İngilizce müzakere etti ve ordinance'larını da aynı dilde yazdı. Kamusal hayata katılmak isteyen Çinli, Malay ve Hintli topluluk önderleri, yönetimin diline hâkim olmak ya da bu dile hâkim aracılar üzerinden çalışmak zorundaydı.[2] İngilizceye hâkimiyet böylece başlı başına bir sermaye biçimine dönüştü.

Okullar ve burslar

Raffles, Malay hükümdarlarının, Şirket çalışanlarının ve yerel dilleri öğrenmek isteyen diğer kişilerin çocuklarına eğitim verecek bir kurum planlamıştı. Kurumun temel taşını, Singapur'dan son kez ayrılmasından birkaç gün önce, 5 Haziran 1823'te attı.[3] Tasarladığı kolej bu biçimiyle hiçbir zaman inşa edilmedi. 1 Ağustos 1834'te Rahip F.J. Darrah, 46 erkek öğrenciyle Singapore Free School'u açtı. Bu ilkokul başlangıçta Malayca, Çince ve İngilizce öğretiyordu. Malayca sınıflar 1842'de öğrenci azlığı nedeniyle kapandıktan sonra okul, 1868'de Raffles Institution adını aldı ve zamanla eğitim dili İngilizce olan bir okula dönüştü.[4]

Okulun tarihi bir örüntüyü gösterir. Bir ticaret limanındaki ebeveynler dilleri yararlılıklarına göre değerlendiriyordu. İngilizce, devlette kâtiplik görevlerine, Avrupa ticaret evlerinde istihdama ve serbest mesleklere götüren dildi. Misyon okulları da aynı talebi izledi. Metodist misyoner William Oldham'ın 1 Mart 1886'da Amoy Street'teki bir dükkânlı evde (shophouse) on üç öğrenciyle kurduğu Anglo-Chinese School, adını sabahları Çince, öğleden sonraları İngilizce eğitim verme uygulamasından aldı.[5] Katolik, Anglikan ve Metodist okullar, hükümetin kendi İngilizce okullarıyla birlikte sömürge eğitiminin İngilizce akımını oluşturuyordu.

Bu sistemin tepesinde, 1885'te Vali Cecil Clementi Smith'in girişimiyle kurulan ve özel bir seçim kurulu tarafından yılın en başarılı öğrencisine verilen Queen's Scholarship (Kraliçe Bursu) bulunuyordu. Burs 1959'da kaldırıldı ve yerini Singapore State Scholarship'e (Singapur Devlet Bursu) bıraktı.[6] Burs, İngilizce eğitim almış az sayıda öğrenciyi İngiliz üniversitelerine götürüyordu. Bu öğrenciler oradan doktor, avukat ve yönetici olarak dönüyordu. Bursun ardılları, Singapur devletinin seçkinlerini devşirdiği başlıca kanallardan biri olmayı sürdürür.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Yükseköğretim de İngilizce gelişti. 3 Temmuz 1905'te bir tıp okulu açıldı ve 1921'de King Edward VII College of Medicine adını aldı. Edebiyat ve bilim alanında Raffles College 1928'de onu izledi. İki kolej 8 Ekim 1949'da birleşerek Malaya Üniversitesi'ni (University of Malaya) oluşturdu. Üniversitenin Singapur bölümü 1 Ocak 1962'de Singapur Üniversitesi (University of Singapore) oldu.[7] Bu merdivenin her basamağında eğitim İngilizce yapılıyordu.

İngilizce eğitimli bir seçkin sınıf ve sınırları

Yirminci yüzyılın ortasına gelindiğinde İngilizce ayrı bir toplumsal grup yaratmıştı: kamu hizmetinde, serbest mesleklerde ve Avrupa firmalarının bürolarında çalışan İngilizce eğitimliler. Bunlar arasında aileleri kuşaklardır İngilizce okullara giden çok sayıda Boğaz Çinlisi, Avrasyalı ve Hintli vardı. A.V. Bölüm, Boğaz Çinlilerinin Avrupa ticaret evleri ile Çinli tüccar ağları arasında nasıl aracılık yaptığını anlatmıştı. İngilizceye hâkimiyetleri bu rolün büyük bir parçasıydı.

İngilizce eğitimliler yine de bir azınlıktı. Okula gidebilen Çinli çocukların çoğu, klan dernekleri, tüccarlar ve topluluk örgütleri tarafından finanse edilen, Mandarin Çincesiyle eğitim veren ve müfredat için Çin'e bakan Çince okullara gidiyordu. Malayca ve Tamilce okullar diğer topluluklara hizmet ediyordu. Sömürge hükümeti bu yerel dil okulları için çok az, İngilizce okullar için ise çok şey yaptı. Sonuç, etnik kökeni kadar eğitimiyle de bölünmüş bir toplumdu: iktidar makamlarını elinde tutan İngilizce eğitimli bir grup ve ticarete ve küçük işletmelere hâkim, çok daha büyük, Çince eğitimli bir grup. Bu ikinci grup kendini yönetimden dışlanmış hissediyordu.[8]

Nanyang Üniversitesi'nin kuruluşu bu ikinci dünyanın gücünü gösterir. Büyük ölçüde Çinli tüccarların ve sıradan Çinli Singapurluların bağışlarıyla finanse edilen üniversite, 15 Mart 1956'da bayrağını göndere çekti ve aynı yılın 30 Mart'ında derslere başladı.[9] Üniversite Çince eğitim veriyordu ve Çince okullardan mezun olanlara, eğitim dili İngilizce olan Malaya Üniversitesi'nin onlara sunmadığı yükseköğretimi sağlamayı amaçlıyordu. Bağımsız Singapur'un siyaseti, bu iki eğitimli sınıf arasındaki gerilimle şekillendi. Yeni devletin çalışma diline ilişkin karar bu gerilimi çözmek zorundaydı.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Notlar

1. Wikipedia, “Law of Singapore” (erişim tarihi: Kasım 2026): Ferman 27 Kasım 1826’da çıkarılmıştır ve uygunsuzluk ve adaletsizlik istisnaları saklı kalmak üzere “all English statutes and principles of English common law and equity in force as at 27 November 1826 applicable” kıldığı şeklinde anlaşılmıştır. ↩
2. Boğaz Yerleşimleri Yasama Konseyi’nin ve 1867 sonrası sömürge mevzuatının dili olarak İngilizce hakkında bkz. C.M. Turnbull, *A History of Modern Singapore 1819–2005*, Singapur, NUS Press, 2009, 3–4. bölümler. ↩
3. Wikipedia, “Raffles Institution” (erişim tarihi: Kasım 2026): Raffles temel taşını, 9 Haziran’da Singapur’dan ayrılmasından birkaç gün önce, 5 Haziran 1823’te atmıştır; kurum Malay hükümdarlarının, Şirket çalışanlarının ve “who wished to learn the local languages” diğer kişilerin çocukları için tasarlanmıştı. ↩
4. Wikipedia, “Raffles Institution” (erişim tarihi: Kasım 2026): Singapore Free School 1 Ağustos 1834’te “with 46 boys” açılmıştır; Malayca sınıflar düşük kayıt nedeniyle 1842’de kapanmıştır; okul 1868’de Raffles Institution adını almıştır; “it would eventually become an English-medium school”. ↩
5. Wikipedia, “Anglo-Chinese School” (erişim tarihi: Kasım 2026): 1 Mart 1886’da Piskopos William Fitzjames Oldham tarafından kurulmuştur; 70 Amoy Street’te bir dükkânlı ev, “with 13 pupils”; okulun adı sabahları Çince, öğleden sonraları İngilizce eğitimi yansıtıyordu. ↩
6. Wikipedia, “Queen’s Scholarship” (erişim tarihi: Kasım 2026): 1885’te Vali Cecil Clementi Smith’in girişimiyle kurulmuş, özel bir seçim kurulu tarafından yılın en başarılı öğrencisine verilmiş, 1959’da kaldırılarak yerini Singapore State Scholarship’e bırakmıştır. ↩
7. Wikipedia, “National University of Singapore” (erişim tarihi: Kasım 2026): tıp okulu 3 Temmuz 1905’te kurulmuş, 1921’de King Edward VII College of Medicine adını almıştır; Raffles College 1928’de kurulmuştur; 8 Ekim 1949’da birleşmeyle University of Malaya oluşmuştur; Singapur bölümü 1 Ocak 1962’de University of Singapore adını almıştır. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

8. Sömürge dönemi ve savaş sonrası Singapur'da İngilizce eğitimliler ile Çince eğitimliler arasındaki ayrım hakkında bkz. Turnbull, *A History of Modern Singapore 1819–2005*, 6–7. bölümler ve S. Gopinathan, "Language Policy Changes 1979–1997: Politics and Pedagogy", S. Gopinathan ve diğerleri (ed.), *Language, Society and Education in Singapore*, 2. baskı, Singapur, Times Academic Press, 1998 içinde. ↩

9. Wikipedia, "Nanyang University" (erişim tarihi: Kasım 2026): "Nanyang University conducted a flag-raising on 15 March 1956 and started classes on the 30th of that month"; National Library Board, *Singapore Infopedia*'ya atıfla. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com